

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
 Факультет транспорту, менеджменту і логістики
 Кафедра організації авіаційних перевезень

УЗГОДЖЕНО
 Декан ФТМЛ

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Проректор з навчальної роботи

_____ О.Ільєнко

_____ А. Гудманян

«__» _____ 2019 р.

«__» _____ 2019 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Авіатранспортна політика та планування»

Галузь знань: 27 «Транспорт»
 Спеціальність: 275 «Транспортні технології (на повітряному транспорті)»
 Спеціалізація: 275.04 «Транспортні технології (на повітряному транспорті)»
 Освітньо-професійна програма: «Організація перевезень та управління на транспорті (повітряному)»

Форма навчання	Семестр	Усього (годин/кредитів ECTS)	Лекції	Практ. заняття	Лабораторні	Самостійна робота	ДЗ / РГР / К	КР / КПр	Форма сем. контролю
Денна:	1	105/3,5	17	17	-	71	1 д/з-1с	-	диф.залік 1с
Заочна	1	105/3,5	6	6	-	93	1 к-1с	-	диф.залік 1с

Індекс: РМ-7-275/19-3.1.4
 Індекс: РМ-12-275/19-3.1.4

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Авіатранспортна політика та планування»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.01-01-2019
		стор. 2 з 11	

Робочу програму навчальної дисципліни «Авіатранспортна політика та планування» розроблено на основі освітньої програми та робочих навчальних планів №РМ-7-275/19, №РМ-12-275/19 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 275 «Транспортні технології (на повітряному транспорті)», спеціалізацією 275.04 «Транспортні технології (на повітряному транспорті)» освітньо-професійної програми «Організація перевезень та управління на транспорті (повітряному)» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробила:

старший викладач кафедри

організації авіаційних перевезень

_____ Г.Г.Волковська

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 275 «Транспортні технології (на повітряному транспорті)» (спеціалізації 275.04 «Транспортні технології (на повітряному транспорті)» освітньо-професійної програми «Організація перевезень та управління на транспорті (повітряному)»), - кафедри організації авіаційних перевезень, протокол № __ від «__» _____ 2019р.

Завідувач кафедри _____ Г.М.Юн

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету транспорту, менеджменту і логістики, протокол № __ від «__» _____ 2019 р.

Голова НМРР

_____ І.Шевченко

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Врахований примірник

ЗМІСТ

сторінка

Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1 Заплановані результати	4
1.2. Програма навчальної дисципліни.....	4
2. Зміст навчальної дисципліни	5
2.1. Структура навчальної дисципліни	5
2.2. Лекційні заняття, їх тематика і обсяг	6
2.3. Практичні заняття, їх тематика і обсяг	6
2.4. Самостійна (індивідуальна) робота студента, її зміст та обсяг	7
2.4.1. Домашнє завдання	7
2.4.2 Завдання на контрольну (домашню) роботу (ЗФН)	7
2.4.3 Перелік питань для підготовки до підсумкової контрольної роботи (ЗФН)	7
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	8
3.1. Методи навчання.....	8
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	8
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті.....	8
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	9

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Авіатранспортна політика та планування»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.01-01-2019
		стор. 4 з 11	

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни розробляється на основі «Методичних рекомендацій до розроблення робочої програми навчальної дисципліни», затвердженої розпорядженням № 071/роз від 10.07.2019 р. та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Заплановані результати

Дана дисципліна є складовою теоретичною основою знань та вмінь для вивчення технологічних дисциплін підготовки фахівців в області організації перевезень.

Метою викладення дисципліни є вивчення вітчизняного та міжнародного досвіду в галузі методів та принципів авіатранспортної політики та планування та її окремих елементів, правових та економічних проблем авіаційної системи.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- з'ясування поняття та змісту авіатранспортної політики та планування;
- визначення особливостей авіатранспортної політики та планування.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути наступні **компетентності**:

- здатність використовувати сучасні методи та принципи авіатранспортної політики та планування та її окремих елементів, правових та економічних проблем авіаційної системи;
- здатність використовувати знання нормативно-правової бази, яка визначає функціонування авіатранспортної галузі, закони й принципи функціонування складних систем у поєднанні із потрібними математичними інструментами для опису функціонування і розвитку авіаційних транспортних технологій.

Навчальна дисципліна «Авіатранспортна політика та планування» є базовою для вивчення навчальних дисциплін: «Управління ланцюгом постачань», «Авіаційний менеджмент і туризм».

1.2. Програма навчальної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного **навчального модуля №1 «Методологічні аспекти авіатранспортної політики та планування»**, який є логічно завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Модуль 1. «Методологічні аспекти авіатранспортної політики та планування».

Тема 1. Цілі та основні принципи авіатранспортної політики та планування. Цілі авіатранспортної політики та планування. Документи, на яких ґрунтується авіатранспортна політика та планування. Загальні принципи авіатранспортної політики та планування. Загальні положення авіатранспортної політики та планування.

Тема 2. Планування провізної ємності авіакомпаній. Типові положення, критерії, цілі і основні принципи регулювання ємності за методами "попереднього визначення", угоди "Бермуди-1" і "вільного визначення".

Тема 3. Положення про тарифи у двосторонніх угодах. Типові положення про тарифи в двосторонніх угодах. Визначення терміну "тариф". Фактори визначення тарифів. Механізми розробки тарифів. Затвердження тарифів. Термін дії встановлених тарифів. Забезпечення дотримання тарифів.

Тема 4. Авіатранспортна політика по відношенню до комерційної діяльності авіакомпаній. Чотири механізми регулювання комерційної діяльності авіакомпаній при виконанні міжнародних повітряних перевезень: наземне обслуговування, переказ валют і перерахування виручки, наймання на роботу іноземного персоналу і продаж і маркетинг авіатранспортних послуг.

Тема 5. Авіатранспортна політика в області національного регулювання авіаційного транспорту. Процес національного регулювання: законодавчий компонент, ліцензійний компонент, спеціальний дозвільний процес. Структура національного регулювання: організаційний компонент, правовий компонент.

Тема 6. Авіатранспортна політика в області багатостороннього регулювання авіаційного транспорту. Процес національного регулювання: законодавчий компонент, ліцензійний компонент, спеціальний дозвільний процес. Структура національного регулювання: організаційний компонент, правовий компонент.

Тема 7. Політика щодо доступу до основного ринку. Права на маршрути. Права на експлуатацію. Права на перевезення. Вплив так званої «шостої свободи» на доступ до ринку.

Тема 8. Політика щодо нерегулярних авіаперевезень. Характеристики нерегулярних авіаперевезень. Види міжнародних нерегулярних авіаперевезень. Регулювання нерегулярних авіаперевезень.

Тема 9. Політика щодо діяльності аеропортів. Наземне обслуговування. Виділення "вікон". Приватизація в сфері аеропортового обслуговування.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни.

№ п/п	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)								
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання				
		Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС	Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Модуль №1 «Методологічні аспекти авіатранспортної політики та планування»										
1.1	Цілі та основні принципи авіатранспортної політики та планування	1 семестр				1 семестр				
		8	2	-	6	10	2	-	8	
1.2	Планування провізної ємності авіакомпаній	11	2	2	7	11	-	2	9	
1.3	Положення про тарифи у двосторонніх угодах	10	2	2	6	8	-	-	8	
1.4	Авіатранспортна політика по відношенню до комерційної діяльності авіакомпаній	10	2	2	6	9	-	-	9	
1.5	Авіатранспортна політика в області національного регулювання авіаційного транспорту	10	2	2	6	10	2	-	8	
1.6	Авіатранспортна політика в області багатостороннього регулювання авіаційного транспорту	11	2	2	7	11	2	-	9	
1.7	Політика щодо доступу до основного ринку	10	2	2	6	8	-	-	8	
1.8	Політика щодо нерегулярних авіаперевезень	10	2	2	6	11	-	2	9	
1.9	Політика щодо діяльності аеропортів	9	1	2	6	10	-	1	9	
1.10	Виконання домашнього завдання, контрольної (домашньої) роботи	8	-	-	8	8	-	-	8	
1.11	Модульна контрольна робота №1	8	-	1	7	-	-	-	-	
1.12	Підсумкова семестрова контрольна робота	-	-	-	-	9	-	1	8	
Усього за модулем №1		105	17	17	71	105	6	6	93	
Усього за навчальною дисципліною		105	17	17	71	105	6	6	93	

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Авіатранспортна політика та планування»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.01-01-2019
		стор. 6 з 11	

2.2. Лекційні заняття, їх тематика і обсяг

№ п/п	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)			
		Денна форма навчання		Заочна форма навчання	
		Лекції	СРС	Лекції	СРС
1	2	3	4	5	6
Модуль №1 «Методологічні аспекти авіатранспортної політики та планування»					
1.1	Цілі та основні принципи авіатранспортної політики та планування	1 семестр		1 семестр	
		2	6	2	8
1.2	Планування провізної ємності авіакомпаній	2	3	-	4
1.3	Положення про тарифи у двосторонніх угодах	2	3	-	4
1.4	Авіатранспортна політика по відношенню до комерційної діяльності авіакомпаній	2	3	-	4
1.5	Авіатранспортна політика в області національного регулювання авіаційного транспорту	2	3	2	4
1.6	Авіатранспортна політика в області багатостороннього регулювання авіаційного транспорту	2	3	2	5
1.7	Політика щодо доступу до основного ринку	2	3	-	4
1.8	Політика щодо нерегулярних авіаперевезень	2	3	-	4
1.9	Політика щодо діяльності аеропортів	1	4	-	4
Усього за модулем №1		17	31	6	41
Усього за навчальною дисципліною		17	31	6	41

2.3. Практичні заняття, їх тематика і обсяг

№ п/п	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)			
		Денна форма навчання		Заочна форма навчання	
		Практ. заняття	СРС	Практ. заняття	СРС
1	2	3	4	5	6
Модуль №1 «Методологічні аспекти авіатранспортної політики та планування»					
1.1	Планування провізної ємності авіакомпаній	1 семестр		1 семестр	
		2	4	2	5
1.2	Положення про тарифи у двосторонніх угодах	2	3	-	4
1.3	Авіатранспортна політика по відношенню до комерційної діяльності авіакомпаній	2	3	-	5
1.4	Авіатранспортна політика в області національного регулювання авіаційного транспорту	2	3	-	4
1.5	Авіатранспортна політика в області багатостороннього регулювання авіаційного транспорту	2	4	-	4
1.6	Політика щодо доступу до основного ринку	2	3	-	4
1.7	Політика щодо нерегулярних авіаперевезень	2	3	2	5
1.8	Політика щодо діяльності аеропортів	2	2	1	5
1.9	Модульна контрольна робота №1	1	7	-	-
1.10	Підсумкова семестрова контрольна робота	-	-	1	8
Усього за модулем №1		17	32	6	44
Усього за навчальною дисципліною		17	32	6	44

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Авіатранспортна політика та планування»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.01-01-2019
		стор. 7 з 11	

2.4. Самостійна (індивідуальна) робота студента, її зміст та обсяг

№ п/п	Зміст самостійної роботи студента	Обсяг СРС (годин)	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	31	41
2.	Підготовка до практичних занять	25	36
3.	Підготовка до модульної контрольної роботи	7	-
4.	Виконання домашнього завдання, контрольної (домашньої) роботи.	8	8
5.	Підсумкова семестрова контрольна робота	-	8
Усього за навчальною дисципліною		71	93

2.4.1. Домашнє завдання.

У першому семестрі студенти виконують домашнє завдання (ДЗ), відповідно до затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних та практичних знань та вмінь, набутих у процесі засвоєння навчального матеріалу дисципліни в галузі авіаційного транспорту, які використовуються в подальшому при вивченні багатьох наступних дисциплін професійної підготовки фахівця з базовою та повною вищою освітою.

Конкретна мета ДЗ полягає у обґрунтуванні вибору ефективної моделі управління та планування авіаційної політики країн світу.

Для успішного виконання ДЗ студент повинен **знати**: теоретичні концепції авіатранспортної політики та планування; формування та реалізацію авіатранспортної політики та планування; стратегію авіатранспортної політики та планування в Україні та світі; **вміти**: встановити порядок авіатранспортної політики та планування з визначенням компетенції гілок і рівнів влади; використовуючи знання з принципів та механізмів авіатранспортної політики та планування щодо покращення якості повітряних сполучень.

Виконання, оформлення та захист ДЗ здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій.

Час, потрібний для виконання ДЗ, – до 8 годин самостійної роботи

2.4.2. Завдання на контрольну (домашню) роботу.

Контрольна (домашня) робота з дисципліни виконується у першому семестрі, відповідно до затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних та практичних знань та вмінь, набутих у процесі засвоєння навчального матеріалу дисципліни в галузі авіаційного транспорту, які використовуються в подальшому при вивченні багатьох наступних дисциплін професійної підготовки фахівця з базовою та повною вищою освітою.

Дана контрольна робота є важливим етапом у підготовці майбутнього фахівця з транспортних технологій.

Конкретна мета завдання полягає у обґрунтуванні вибору ефективної моделі управління та планування авіаційної політики країн світу.

Виконання, оформлення та захист контрольної роботи здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій.

На виконання контрольної роботи надається 8 годин самостійної роботи.

2.4.3. Перелік питань для підготовки до підсумкової контрольної роботи

Перелік питань та зміст завдань для підготовки до підсумкової контрольної роботи, розробляються провідними викладачами та затверджуються протоколом засідання кафедри та доводяться до відома студентів.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Авіатранспортна політика та планування»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.01-01-2019
		стор. 8 з 11	

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний метод;
- метод проблемного викладу;
- репродуктивний метод;
- дослідницький метод.

Реалізація цих методів здійснюється при проведенні лекцій, демонстрацій, самостійному вирішенні задач, роботі з навчальною літературою, аналізі та вирішенні задач з оцінки безпеки наземного обслуговування повітряних суден.

3.2. Рекомендована література

Базова література

- 3.2.1. Руководство по регулированию международного воздушного транспорта (Doc 9626), ICAO, 2004
- 3.2.2. Политика и инструктивный материал в области экономического регулирования международного воздушного транспорта (Doc 9587), ICAO, 2008
- 3.2.3. Руководство по прогнозированию воздушных перевозок (Doc 8991)
- 3.2.4. Типовые соглашения ICAO о воздушных сообщениях ,издание ICAO, 2004.

Допоміжна література

- 3.2.5. Планування діяльності підприємства. Практикум [Текст]: навч. посіб. / [Андреюк Н. В., Скопенко Н. С., Пашнюк Л. О.]; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ: Київський університет, 2015. - 191 с.
- 3.2.6. Планування комерційної діяльності [Текст]: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Г. М. Тарасюк. - К. : Каравела, 2005. - 400 с.
- 3.2.7. Впровадження методів прогнозування і планування в умовах ринкової економіки [Текст] / В. І. Науменко, Б. Я. Пансюк. - К. : Глобус, 1995. - 198 с..

3.3. Інформаційні ресурси в інтернеті

- 3.3.1. https://www.icao.int/Meetings/atconf6/Documents/Doc%209626_ru.pdf
- 3.3.2. https://www.icao.int/Meetings/atconf6/Documents/Doc%209626_en.pdf
- 3.3.3. https://www.icao.int/Meetings/atconf6/Documents/Doc%209587_ru.pdf
- 3.3.4. https://www.icao.int/Meetings/atconf6/Documents/Doc%209587_en.pdf
- 3.3.5. Методичні розробки кафедри (в електронному вигляді).

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Авіатранспортна політика та планування»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.01-01-2019
		стор. 9 з 11	

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл.4.1.

Таблиця 4.1

Вид навчальної роботи	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
	Модуль №1	
	1 семестр	1 семестр
Виконання завдань на практичних заняттях	86×8 = 64	206×2 = 40
Виконання та захист домашнього завдання (контрольної роботи)	16	20
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше</i>	<i>48 балів</i>	-
Виконання модульної контрольної роботи №1	20	-
<i>Підсумкова семестрова контрольна робота</i>	-	40
Усього за модулем №1	100	100
Семестровий диференційований залік	-	-
Усього за дисципліною	100	

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку (табл. 4.2).

Залікова рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом семестру.

Таблиця 4.2

Відповідність рейтингових оцінок за окремі види навчальної роботи
в балах оцінкам за національною шкалою

Рейтингова оцінка в балах						Оцінка за національною шкалою
Виконання завдань на практичних заняттях		Виконання та захист домашнього завдання, (контрольної (домашньої) роботи)		Виконання модульної роботи	Підсумкова семестрова контрольна робота	
8	18-20	15-16	18-20	18-20	36-40	Відмінно
6-7	15-17	12-14	15-17	15-17	30-35	Добре
5	12-14	10-11	12-14	12-14	24-29	Задовільно
менше 5	менше 12	менше 10	менше 12	менше 12	менше 24	Незадовільно

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Сума поточної та контрольної модульної рейтингової оцінок становить підсумкову модульну рейтингову оцінку (табл.4.3), яка в балах та за національною шкалою заноситься до відомості модульного контролю.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Авіатранспортна політика та планування»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.01-01-2019
		стор. 10 з 11	

Таблиця 4.3

Відповідність підсумкової модульної рейтингової оцінки
в балах оцінкам за національною шкалою

Модуль №1	Оцінка за національною шкалою
Денна форма навчання Заочна форма навчання	
90-100	Відмінно
75-89	Добре
60-74	Задовільно
менше 60	Незадовільно

Таблиця 4.4

Відповідність підсумкової семестрової рейтингової оцінки в балах
оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

4.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента.

4.6. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка заноситься до залікової книжки та навчальної картки студента, наприклад, так: **92/Відм./A, 87/Добре/B, 79/Добре/C, 68/Задов./D, 65/Задов./E** тощо.

4.7. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				